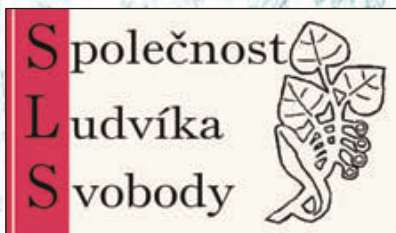

LISTY UNIVERZITY OBRANY

říjen 2006

**Společnost Ludvíka Svobody
ve spolupráci s Univerzitou obrany a Městskou částí Brno – Královo Pole**

pořádají výstavu

ŽENY V BOJI

1939 – 1945

Od 23. listopadu 2006 do 24. ledna 2007

budova Fakulty ekonomiky a managementu UO, Kounicova 44, Brno.

Vernisáž výstavy proběhne 23. listopadu 2006 v 15 hodin ve foyer budovy Kounicova 44.

Výstava se koná pod záštitou starosty městské části Brno – Královo Pole Ing. Ivana Kopečného a rektora – velitele Univerzity obrany brig. gen. prof. Ing. Rudolfa Urbana, CSc.

Výstava „Ženy v boji“ dává vůbec poprvé ucelený pohled na bojovou účast našich žen v československých vojenských jednotkách v SSSR, Velké Británii, Jugoslávii, na středním Východě a Slovensku za II. světové války. Ve fotografiích a dokumentech ukazuje, že ženy byly zařazeny i u bojových jednotek. Obsluhovaly protiletadlová děla, na předním okraji střílely z odstřelovačských pušek a kulometů na nepřátelskou pěchotu. Jako telefonistky a radistky udržovaly spojení často pod dělostřeleckou palbou. Nechyběly ani v sestavě paradesantní jednotky. Staraly se nepřetržitě dnem i nocí o raněné na polních ošetřovnách a obvazistiších. Ženy působily také v rámci osvěty a v týlových jednotkách. Praly zakrvavené prádlo vojáků v ledových vodách řek, pracovaly ve skladech, polních pekárnách a dílnách. Svoji roli hrály i v partyzánských oddílech.

Výstava bude podnětem k zamyšlení, jak těžce se dobývala svoboda Československa a kolik odhodlání a sebezapření bylo k tomu zapotřebí.

Z OBSAHU

Vojenské cvičení
studentů BŘEZINA 2006 **3** Bojové střetnutí
silných soupeřů **10**

Tradice vojenského
zdravotnického školství **4** Příchod e-learningu
do vzdělávání na VŠ **12**

Evropský den
jazyků v CJP **4** První kurz etiky
vojenského profesionála **13**

Imatrikulace studentů
prvního ročníku **6** Kus dosud
nepopsané historie **14**

EDITORIAL

Zapomenout nelze!

Během letošního roku odešli z našeho světa dva legendární piloti a vojáci. Jestli vůbec mohou být smuteční obřady pěkné, tak ty, při kterých se v květnu a posléze v říjnu celá naše veřejnost loučila s generálporučíky Františkem Peřinou a Františkem Fajtlesem, takové byly. Odešli hrdinové této země, váleční veteráni, kteří doslova a do písmene splnili slova přísahy. Když bylo třeba bránit Českou republiku, tak to udělali. – A tam, kdesi daleko a vysoko, kde se ještě chvěje vzduch rozrážený křídly spitfirů, byly „generálům nebe“ přidány další hvězdy našeho vděku, pokory, lásky i úcty.

Válečných veteránů, přímých účastníků bojů z druhé světové války je rok od roku méně. Vzhledem k vysokému věku a jeho vlivu na zdravotní stav účastníci boje za národní osvobození postupně umírají. Je proto povinností státu věnovat neustálou

péči žijícím veteránům. Významný podíl zde sehrává resort obrany, zejména svoji sociální politikou.

Těmto lidem je věnována patřičná pozornost i ze strany Univerzity obrany. Naše škola úzce spolupracuje s občanskými sdruženími, která sdružují válečné veterány novodobé a druhoválečné. Například s Českým svazem bojovníků za svobodu a Československou obcí legionářskou, jejichž členskou základnu tvoří převážně účastníci národního boje za osvobození. Pořádáme akce, kterými chceme vzpomenout na ty, jež se dnešních chvil nedožili, a kterými chceme poděkovat těm, jež se dnešních chvil dožili. Jednou z nich bude právě připravovaná výstava „Ženy v boji 1939 až 1945“.

Bezpečnostní komunita o budoucnosti armády

Ve středu 11. října 2006 se v Praze na pozvání ministra obrany České republiky uskutečnilo neformální setkání úzkého okruhu nejvyšších představitelů resortu obrany, významných činitelů bezpečnostní komunity a expertů na problematiku obrany k otázkám „Dalšího směřování Armády České republiky“.

Kromě ministra obrany Jiřího Šedivého zastupovali Ministerstvo obrany ČR a Armádu ČR náčelník Generálního štábu AČR armádní generál Pavel Štefka, první zástupce náčelníka GŠ AČR generálporučík Jaroslav Kolkus, zástupce náčelníka GŠ AČR – ředitel sekce plánování sil MO generálmajor František Hrabal a ředitel sekce obranné politiky a strategie Ivan Dvořák.

Pozvání na diskusní panel z odborné veřejnosti přijali bývalý ministr obrany Luboš Dobrovský, generálové v záloze Karel Pezl a Antonín Rašek, sociologové Ivan Gabal a Miloš Balabán. Setkání se účastnili také vědeckopedagogičtí pracovníci z Katedry ekonomie Univerzity obrany.

Jedna z projednávaných oblastí se týkala efektivního systému obranného plánování, které má vést k *efektivnímu a transparentnímu nakládání se zdroji*. Zástupci Univerzity obrany byli požádáni, aby se k těmto otázkám vyjádřili. Velmi fundovaně k dané problematice vystoupil především Ing. Svatopluk Kunc, dále profesori Miroslav Krč a František Ochraňa (VŠE v Praze). Jejich vystoupení bylo pozorně vyslechnuto a vzbudilo nečekaný zájem, který byl doprovázen kladenými otázkami zúčastněných. Společně byla vysvětlena

nutnost *projektového řešení problému přechodu na nákladový systém hospodaření resortu jako nezbytná podmínka zachování principu racionality*.

Překvapivá byla reakce ministra obrany, který se vyjádřil, že s velkým zájmem se s řešeným okruhem problémů již osobně obeznámil. Bylo to hlavně zásluhou monotematického ekonomického čísla *Vojenských rozhledů* č. 3/2006, sestaveného katedrou ekonomie k „Aktuálním otázkám teorie a praxe ekonomického řízení v prostředí obrany“, ale i další publikační činnosti katedry ekonomie. Dále se vyjádřil, že bude i nadále sledovat výstupy vědecko-výzkumné činnosti katedry, které by měly směřovat do praktické aplikace některých nástrojů ekonomického řízení.

Armádní generál Pavel Štefka informoval o systému sledování výdajů v armádě a zdůraznil, že plánování dospělo do stadia, kdy lze zjistit cenu jakéhokoliv druhu cvičení či nasazení armády „do posledního vozidla a vojáka“.

Kritizována byla skutečnost, že armádu potkaly drastické rozpočtové škrty, a to paradoxně v situaci, kdy má na kontě velmi úspěšné zahraniční operace, a provedla několik velkých investičních vyzbrojovacích projektů. Za jednu z příčin byla označena nedostatečná informovanost politiků a veřejnosti. „Armáda musí najít způsob, jak přesvědčit veřejnost o svém významu, i když to v mírové situaci není nikdy lehké,“ poznamenal k tomu další účastník diskuse, novinář František Šulc.

V závěru diskusního panelu ministr obrany Jiří Šedivý vyzval účastníky k pokračování debaty a předložení konkrétních návrhů a uvedl: „Současná koncepce armády je výsledkem dlouhého hledání, ale je správná. Teď se ale musíme domluvit, jak dál. Na rozhodnutí, kam má armáda směřovat, musí participovat nejen experti, ale i širší veřejnost.“

– red –

Den NATO

Šestý ročník Dne NATO v sobotu 16. září 2006 navštívilo 55 tisíc diváků. Na letišti v Ostravě-Mošnově se prezentovala i Univerzita obrany. V rámci statických ukázek pedagogové z UO prezentovali zajímavý projekt z oblasti vědecko-výzkumné práce. Šlo o *Krizový management pod radiovým deštníkem* vzdušného robota, jehož cílem je poskytnutí Interoperabilního terénního videokonferenčního systému, zejména pro *krizový management ochrany obyvatelstva* pro činnosti Integrovaného záchranného systému ČR. Systém návštěvníkům předvedli učitelé a doktorandi z Katedry ochrany obyvatelstva a Katedry materiálu a služeb FEM pod vedením doc. Ing. Jiřího Urbánka, CSc. a Ing. Jozefa Korčáka.

– pa –

Cvičení českých a slovinských studentů BŘEZINA 2006

Ve dnech 9. až 14. října 2006 pořádala Univerzita obrany mezinárodní vojenské cvičení českých a slovinských studentů s názvem BŘEZINA 2006. Cvičení se účastnili studenti Fakulty ekonomiky a managementu UO a studenti Důstojnické školy v Ljubljani ve Slovinsku.

Cvičení bylo zaměřeno na výměnu zkušeností z přípravy mladých velitelů účastnících se armád, na realizaci forem a metod jejich odborné přípravy. Program zahrnoval zejména aktivity týkající se výuky a výcviku studentů obou zúčastněných stran, ale i sportovní a kulturní akce. Jedním z bodů programu bylo seznámení slovinských studentů s možnostmi realizace přípravy mladých velitelů s využitím moderních technických prostředků výuky a výcviku v Centru simulačních a trenažerových technologií v Brně.

Většinu úkolů v rámci cvičení plnili studenti ve smíšených skupinách. Například v úterý v okolí Brněnské přehrady proběhl orientační závod deseti smíšených hlídek, ve kterých byl vždy jeden český a tři slovinskí studenti. Z hlediska schopnosti orientace v neznámém terénu, práce s mapou a fyzické připravenosti lze konstatovat, že výkony českých a slovinských studentů byly srovnatelné. Nejlepší hlídka, vedená pprap. Miroslavem

Maixnerem, dosáhla na členité trati o délce cca 5 km výborného času málo přesahujícího padesát minut. Zpestřením programu byl vodácký výcvik dvojic na Brněnské přehradě.

Ve středu a ve čtvrtek čekal studenty komplexní praktický výcvik ve Vojenském výcvikovém prostoru Březina u Vyškova. V rámci dvoudenního bloku absolvovali výcvik na bojové dráze, epizody z výcviku boje s obrněnými cíli, nácvik činnosti vzdušného výsadku s využitím dopravního vrtulníku Mi-171 z vrtulníkové základny Přerov a noční přežití (část noci byla věnována pěšimu přesunu se zátěží a průzkumu prostorů „protivníka“).

Součástí programu byla také činnost malých jednotek při vedení bojové činnosti, k čemuž byl využit prostor pro paint ball.

Toto mezinárodní cvičení vycházelo z několikaleté tradice recipročních pobytů studentů vzdělávacích zařízení Armády České republiky a Armády Slovinska. Oběma zúčastněnými stranami (veliteli i studenty) bylo cvičení hodnoceno jako pozitivní, přínosné a perspektivní. Garantem cvičení BŘEZINA 2006 byla Katedra vojenského managementu a taktiky FEM.

Text a foto: pplk. Ing. Milan Podhorec, Ph.D.

Česko-ruská mezivládní komise na pietním aktu v Brně

Ve středu 11. října 2006 v 11 hodin se za účasti představitelů Ruské federace, Ministerstva obrany ČR, Magistrátu města Brna, Univerzity obrany a brněnské veřejnosti uskutečnil na pohřebišti sovětských vojáků v Brně pietní akt položení věnců ke hrobu neznámého vojína.

Pietní vzpomínka na brněnském pohřebišti ruských vojáků proběhla v rámci čtvrtého zasedání česko-ruské mezivládní komise, která vznikla na základě Dohody mezi Českou republikou a Ruskou federací o vzájemném udržování válečných hrobů. Dohoda byla podepsána před sedmi lety v Moskvě a mezi nejvýznamnější akce na úseku péče o válečné hroby a pietní místa v zahraničí uskutečněné za finanční účasti České republiky patří oprava československého válečného oddělení Mořského hřbitova ve Vladivostoku. V letošním roce jsou na péči o válečné hroby v zahraničí Ministerstvem obrany ČR plánovány peněžní dary osmi zemím v celkové výši 1,6 milionů korun.

Na pietním aktu v Brně delegaci Ministerstva obrany ČR vedl ředitel odboru mimoresortní spolupráce a vedoucí české části společné komise Ing. Josef Prokeš a ruskou delegaci náčelník Centra vojenských památníků ministerstva obrany Ruské fede-

race generálmajor Alexandr Valentinovič Kirilin. Věncem k památníku neznámého vojína položil rovněž primátor statutárního města Brna PhDr. Richard Svoboda. Slavnostního ceremoniálu se zúčastnil i generální konzul Ruské federace v Brně Viktor Ivanovič Sibilev a v zastoupení rektora – velitele Univerzity obrany plukovník Jiří Durec.

Po skončení pietního aktu proběhlo pohřbení ostatků neznámého sovětského vojáka – příslušníka Dunajské flotily, který

v rámci pozemních vojsk zahynul při osvobození města Brna v dubnu 1945.

Jedním z výsledků letošního pražského jednání mezivládní komise je i ta skutečnost, že generál Kirilin určí odpovědnou osobu, která bude přímo řešit otázky válečných hrobů s českou stranou v období mezi zasedáními komise. „Ukazuje se, že je to potřebná věc, a to i přesto, že se nám s českými a slovenskými partnery dobře spolupracuje. Česko a Slovensko patří ze všech deseti zemí, s nimiž máme podobné smlouvy uzavřeny, zkrátka k nejlepším,“ doplnil vedoucí ruské delegace.

Pavel Pazdera

Foto: Václav Janoušek

Tradice vojenského zdravotnického školství

Na letošní rok připadají dvě významná výročí pro vojenské zdravotnické školství. Letos je tomu právě 80 let, kdy byla v naší zemi založena první vojenská zdravotnická škola a 55 let trvá tradice tohoto školství v Hradci Králové. V rámci oslav se ve dnech 20. a 21. září 2006 na Fakultě vojenského zdravotnictví Univerzity obrany konala 6. konference odborné Společnosti vojenských lékařů, farmaceutů a veterinárních lékařů České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně.

Fakulta vojenského zdravotnictví UO pokračuje v tradicích velmi dobré spolupráce s Lékařskou fakultou a Farmaceutickou fakultou Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Právě děkan Fakulty vojenského zdravotnictví UO a děkan Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové prof. MUDr. Vladimír Palička, CSc. zahájili konferenci svými proslovky. Ke cti vojenských studentů mohou sloužit slova pana profesora Paličky, který hodnotí studenty Univerzity obrany stručně – „patří k těm lepším“. Fakulta vojenského zdravotnictví jako součást Univerzity obrany nezůstává mimo zorné pole představitelů města. Ti hodlají nadále podporovat projekty rozvoje školy.

Samotná konference byla rozdělena na jednání v několika sekcích: Mezinárodní sekce, Profesionální příprava, výcvik a zkušenosti ze zahraničních misí, organizace a řízení vojenské zdravotnické služby, Pokroky v diagnostice a léčbě, Nové poznatky z vojenského zdravotnického výzkumu a Postery.

V rámci úvodních přednášek představili systém vojenského zdravotnického školství ve svých zemích zahraniční hosté z Francie, Německa, Belgie, Polska a Slovenska. Generálmajor v.v. Dr. Roger VAN HOOFF otevřel otázku směřování vojenského zdravotnictví v současné době a soustředil se na požadavky na vyšší specializaci lékařů i menší a mobilnější jednotky. Celkem bylo na konferenci 11 zahraničních hostů ze spolupracujících institucí a škol.

Z domácích účastníků to byli zejména vojenský zdravotnický odborníci z vojenských nemocnic, posádkových ošetřoven, pracovníci kateder a ústavu Fakulty vojenského zdravotnictví UO a také lékaři, kteří se zabývají problematikou urgentní medicíny a medicíny katastrof.

O pracovním zaměření konference

svědčí fakt, že na 81 účastníků konference připadlo 46 přednášek a v posterové sekci bylo vystaveno 35 sdělení. Samotná konference odborné Společnosti vojenských lékařů, farmaceutů a veterinárních lékařů České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně není nahodilou záležitostí; již dnes je znám termín konání sedmého ročníku, a to 24. a 25. 10. 2007.

Text a foto: npor. Alois Brázda

Evropský den jazyků

Nově vzniklé Centrum jazykové přípravy, které zahájilo svoji činnost dnem 1. září 2006, nezahálí a mimo běžné výuky připravuje pro studenty a stálý stav i další akce. Jednou z nich byl 26. září Den otevřených dveří Centra jazykové přípravy u příležitosti Evropského dne jazyků. Těto akce se zúčastnili také příslušníci rakouské armády.

Vzhledem k rozsáhlosti aktivit Centra jazykové přípravy se Den otevřených dveří konal na dvou místech zároveň; na ulici Kounicova a v kasárnách Šumavská v odpoledních hodinách. Cílem bylo seznámit studenty a zaměstnance Univerzity obrany s nabídkou kurzů, které nově vzniklé centrum v tomto akademickém roce zájemcům poskytuje.

V letošním roce je nabídka Centra jazykové přípravy širší než v letech minulých (na

jazykových katedrách), je možno si vybrat z těchto možností:

- Angličtina pro začátečníky (I, II)
- Angličtina pro mírně pokročilé (I, II)
- Angličtina pro pokročilé (I, II s rodilým mluvčím)

- Němčina (stupeň dle zájmu účastníků)
- Francouzština pro začátečníky
- Francouzština pro pokročilé s rodilým mluvčím

- Ruština (stupeň dle zájmu účastníků)
- Arabština pro začátečníky

Kromě příležitosti přihlášení se na tyto kurzy Centrum jazykové přípravy nychystalo pro zájemce možnost nahlédnutí do učebních materiálů, které jsou na Univerzitě obrany k dispozici a používají se. Zejména byla k vidění skripta, slovníky a učební pomůcky zpracované místními učiteli, ale také komerční slovníky a učebnice, které CJP považuje za kvalitní pro potřeby výuky.

Anglickému jazyku je na Univerzitě obrany věnována největší pozornost a tomu

odpovídá i struktura skupin Centra jazykové přípravy. Jsou zde tři skupiny anglického jazyka a pouze jedna skupina ostatních jazyků pro celou univerzitu.

Zajímavou možností využili zájemci o studium angličtiny, kdy jim bylo představeno self-access centre – SAC. Jedná se o možnost přistupovat ke studiu obecného i odborného jazyka přes webový prohlížeč. Zájemcům byl předveden výukový program a představeny anglicko-české vojensko-technické slovníky v elektronické podobě.

Vzhledem k faktu, že na rok 2009 se plánuje u studentů bakalářského studia dosažení výstupní úrovně SLP 3333 v anglickém jazyce dle STANAG 6001 a minimálně SLP 1111 v dalším jazyce, se studentům, kteří se rozhodli tyto kurzy navíc navštěvovat, investovaný čas vrátí. V rámci magisterského a doktorského studijního programu je kladen důraz na prohlubování dovedností v anglickém jazyce a dosažení úrovně SLP 2222 v jiném jazyce.

Na Dni otevřených dveří CJP se při své návštěvě Univerzity obrany zastavili také

(Pokračování na str. 5)

MDS MĚŘENÍ DIAGNOSTIKA SPOLEHLIVOST

PALUBNÍCH SOUSTAV LETADEL

Na čtyřicet odborníků z oblasti leteckých elektrotechnických systémů se ve dnech 18. a 19. října 2006 sešlo na Univerzitě obrany na své již 6. vědecké konferenci Měření, diagnostika a spolehlivost palubních soustav letadel. Konference se konala v nově opravené aule 1. fakulty (A50), která je na konání konferencí technicky připravena a výrazně tak přispívá k pohodě při vlastním jednání.

Přípravě konference věnoval programový výbor z Katedry leteckých elektrotechnických systémů FVT značnou pozornost. V rozhovoru s hlavním manažerem konference doc. Ing. Rudolfem Jaloveckým, CSc. jsme se dozvěděli: „Při loňském setkání se ukázalo, že jeden den na jednání konference je málo. Není zde vytvořen prostor pro odborné rozhovory mimo program jednání. Proto se programový výbor konference rozhodl rozšířit konání konference na dva dny a zorganizovat večerní neformální setkání a vytvořit tak dostatek prostoru pro vzájemné dialogy odborníků,“ uvedl docent Jalovecký.

Po úvodním vystoupení děkana Fakulty vojenských technologií UO plukovníka prof. Ing. Zdeněka Vintra, CSc., který představil účastníkům konference fakultu i její postupnou transformaci k cílovým záměrům vedení Univerzity obrany, začal vlastní sled odborných přednášek. Hned první vystoupení ředitele Úřadu pro civilní letectví (ÚCL)

Ředitel Úřadu pro civilní letectví doc. Ing. Jindřich Ploch, CSc.

doc. Ing. Jindřicha Plocha, CSc. silně zaujalo účastníky konference, zvláště pak hosty ze Slovenska. Docent Ploch přiblížil problematiku sjednocování leteckých norem pro civilní a vojenské piloty, jejich výcvik a certifikaci. Kolegové ze Slovenské republiky připravili několik přednášek týkajících se problematiky výcviku a výchovy leteckého personálu na Slovensku a tak plynule navázali na úvodní vystoupení ředitele ÚCL.

V dalších vystoupeních se účastníci konference dozvěděli o nových metodách a postupech při vývoji dílčích palubních

elektronických zařízení, ať již v oblasti komunikačních či navigačních systémů, palubních přístrojů, diagnostiky těchto systémů apod. Zástupci z firmy AERO Vodochody seznámili přítomné s palubním systémem měření množství paliva na letounu L-159B. Pedagogové z ČVUT – Katedry měření pak s novými principy a obvody pro měření letových parametrů (vzdušné rychlosti, zrychlení či magnetického kurzu). Ani místní odborníci z pořádající katedry nezůstali pozadu a účastníci seznámili se svými úspěchy v oblasti výzkumu a vývoje různých systémů a podsystémů palubního elektronického vybavení letadel.

Ve večerních hodinách se účastníci konference sešli v nově opravené restauraci Reduta v centru města na Zelném trhu. V průběhu tohoto neformálního setkání došlo k řadě pracovních i méně pracovních jednání v malých skupinkách, sloužících právě k podrobnější výměně názorů.

Druhý den jednání konference dostaly příležitost vybrané firmy k prezentaci svých výrobních programů, které se leckdy opírají o částečný vývoj či výzkum učitelů Katedry leteckých elektrotechnických systémů FVT. Mezi nejvýznamnější spolupracující firmy patří bezesporu firma MESIT přístroje z Uherského Hradiště, která s katedrou spolupracuje k oboustranné spokojenosti již úctyhodných 10 let. Z dalších jmenujme nově se rodící spolupráci s firmou Honeywell Brno – vývojové centrum a s firmou OPROX s.r.o.

Z konference je vydaný sborník příspěvků (ISBN-80-7231-155-7) s 27 příspěvků a konferenční CD s příspěvků, prezentacemi přednášejících i představením spolupracujících firem. Konference se zúčastnilo: 13 odborníků ze Slovenské republiky (fyzicky 4, ostatní jen příspěvkem ve sborníku), 3 hosté z ČVUT Praha, 8 pracovníků z firmy Honeywell Brno, 3 z firmy AERO Vodochody, 2 z firmy MESIT přístroje s.r.o., a další v celkovém počtu 42 odborníků.

– red –
Foto: Jiří Pařízek

(Dokončení ze str. 4)

příslušníci ozbrojených sil Rakouska, kteří v současné době absolvují kurz češtiny na úrovni B, tj. podle STANAG 6001 2. stupeň v Jazykovém institutu rakouské armády (SIB) dislokovaném na Zemské akademii obrany ve Vídni. Ti v rámci své návštěvy nejprve shlédli prezentaci Univerzity obrany a večer se sešli se studenty Univerzity obrany na neformálním setkání. Zde se diskutovaly otázky související nejen s jazykovou přípravou.

V rámci návštěvy Rakušanů v Centru jazykové přípravy se obě strany shodly na vůli pokračovat v tradičních dobré spolupráce. V minulosti totiž na Fakultě ekonomiky a managementu po 4 roky působili lektori německého jazyka, zajištění péčí Jazykového institutu rakouské armády, společně byly realizovány stáže a obě strany spolupracovaly při konferencích a seminářích. Tyto aktivity je potřeba podporovat i v budoucnu.

Text a foto: npor. Alois BRÁZDA

Imatrikulace studentů

Slavností, při níž posluchači skládají akademický slib a je oficiálně stvrzeno jejich zapsání do seznamu posluchačů vysoké školy, prošli studenti prvního ročníku Univerzity obrany

Imatrikulace nových studentů brněnských fakult Univerzity obrany proběhla dne 2. října 2006. Během této, z pohledu vysokoškoláka zásadní akce, bylo do akademických řad školy přijato celkem 261 vojenských i civilních studentů.

Vojenští studenti před začátkem studia povinně absolvovali dvouměsíční základní vojenský výcvik u Výcvikové základny ve Vyškově, byli povoláni do služebního poměru vojáka z povolání a jmenováni do hodnosti podpraporčíka. V letošním roce se imatrikulace týkala také studentů navazujícího magisterského studia. I když je Univerzita obrany především školou vojenskou, ke studiu bylo přijato i 29 civilních studentů v oborech, které jsou pro tuto školu specifické.

Imatrikulace měla na každé fakultě lehce odlišný průběh, ale jedno je vždy společné: složení slibu a přijetí výkazu o studiu – indexu, je pro každého skutečným začátkem studia.

Fakulta vojenských technologií

Imatrikulace studentů Fakulty vojenských technologií (FVT) začala v devět hodin v sále Klubu Univerzity obrany za zvuku slavnostních fanfár, následovaných státní hymnou. Slavnostního aktu se zúčastnili jako členové představenstva prorektor pro studijní a pedagogickou činnost UO prof. RNDr. Zdeněk Zemánek, CSc., proděkan pro koncepci a rozvoj FVT plk. Ing. Libor Dražan, CSc., proděkan pro studijní a pedagogickou činnost FVT pplk. doc. Ing. Miloš Andrlé, CSc., předseda Akademického senátu FVT doc. Ing. Zbyněk Růžička, CSc. a jako čestní hosté vedoucí oborových kateder. Nakonec pedel s fakultním mečem uvedl děkana Fakulty vojenských technologií plk. prof. Ing. Zdeňka Vintra, CSc., který přednesl ke shromážděným úvodní projev.

Imatrikulační slib za všechny přítomné přečetl pprap. Štěpán Dvořák, samotní studenti slib vykonali přiložením ruky na meč Fakulty vojenských technologií a vyřčením slova „slibuji“. Následně děkan osobně předal imatrikulační listy a poblahopřál všem 130 vojenským a jednomu civilnímu studentovi bakalářského a navazujícího magisterského studia.

Fakulta ekonomiky a managementu

Na Fakultě ekonomiky a managementu (FEM) proběhla imatrikulace o hodinu později v budově fakulty na ulici Kounicova. V představenstvu zasedli prorektor pro rozvoj UO plk. prof. Ing. Bohuslav Příkryl, Ph.D., prorektor pro vědeckou činnost UO pplk. doc. MUDr. Jan Österreicher, Ph.D., zástupce rektora plk. gšt. Ing. Josef Trojan, proděkan pro vědeckou a výzkumnou činnost FEM pplk. doc. Ing. Petr Čech, Ph.D., proděkan pro vnější vztahy a rozvoj FEM mjr. Ing. Vladan Holcner, Ph.D. a jako čestní hosté vedoucí oborových kateder a ředitelka Centra jazykové přípravy. Děkan Fakulty ekonomiky a managementu plk. Ing. Miroslav Šuhaj, Ph.D., kterého přivedl pedel s mečem FEM, před samotnou imatrikulací přivítal studenty do akademické obce školy.

Celkem 130 studentů složilo slovy „SPONDEO AC POLLICEOR“ a položením ruky na meč slavnostní slib. Následně od děkana Fakulty ekonomiky a managementu převzali gratulaci a imatrikulační list. Mezi studenty bakalářského studia je i 28 civilních studentů oboru Ekonomika obrany státu a první tři semestry svého studia zde stráví i 6 studentů Fakulty vojenského zdravotnictví, oboru Vojenský zdravotnický management.

Na závěr slavnostního imatrikulačního aktu zazněla na obou fakultách studentská hymna Gaudeamus igitur. Na Fakultě vojenského zdravotnictví byli studenti imatrikulováni v závislosti na oboru později.

Názory studentů

Zatímco noví studenti ještě neměli šanci udělat si praktickou představu o studiu na Univerzitě obrany, s vojenským režimem se již setkali během základního výcviku. Z oslo-

(Pokračování na str. 7)

Vědecká konference studentské tvůrčí činnosti na FVZ

Jakožto zástupkyně studentů ve fakultní radě STČ jsme se dne 26. září 2006 zúčastnily 1. fakultní vědecké konference studentské tvůrčí činnosti na Fakultě vojenského zdravotnictví UO ve funkci členů hodnotící komise.

V minulosti byla fakultní kola pořádána ve spolupráci s Lékařskou fakultou Univerzity Karlovy v Hradci Králové.

Organizováním samostatné soutěže se takto zahajuje nová tradice v oblasti studentské tvůrčí činnosti odpovídající záměrům Univerzity obrany.

Konference byla rozdělena na sekci teoretickou a preklinickou (12 studentů) a sekci klinickou (11 studentů). Celkem tedy bylo předneseno 23 prací, přičemž obě sekce

probíhaly simultánně. Účast byla opravdu vysoká, jednalo se téměř o pětinu studentů FVZ UO, což jen potvrzuje vzrůstající zájem o vědeckou činnost mezi studenty, ať už ze studijního oboru všeobecného lékařství či farmacie. Součástí tištěného programu konference byla i abstrakta jednotlivých sdělení účastníků konference.

V sekci prací teoretických a preklinických byla zastoupena aktuální témata z kateder všeobecného lékařství a urgentní medicíny, toxikologie, epidemiologie, vojenské hygieny a dokonce i válečné chirurgie. Kromě vědeckých sil se konference zúčastnila i jedna síla pedagogická. Při hodnocení soutěžních prací byl kladen největší důraz na odbornou úroveň a úroveň prezentace a vystoupení v diskusi, dalšími kritérii byly přínos práce pro obor a formální úprava. Členové komise se dále zajímali o konkrétní úkoly přednášejícího při dané vědecké odborné činnosti, ta byla většinou komplexnějšího rázu a na její

realizaci se vysokou měrou podílely také například laborantky, jiní studenti, či studenti postgraduálního studia a samozřejmě školitelé. Jako nejlepší v této sekci byla vyhodnocena npor. Mgr. Jana Karasová, která ve své práci testovala in vivo možnosti eliminace projevů neurotoxicity vyvolaných tabunem.

V sekci prací klinických byla zastoupena témata z Katedry válečné chirurgie (5 studentů) a z Katedry válečného vnitřního lékařství (6 studentů).

Kritéria pro hodnocení byla stejná jako u sekce prací teoretických a preklinických. Každý z přednášejících seznámil auditorium s cílem výzkumu, metodami výzkumu, hodnocenými parametry a vyzvedl svůj podíl na celkové práci. Diskutovalo se pak hlavně o kritériích, podle nichž byly jednotlivé subjekty do výzkumů zařazeny, o možných faktorech ovlivnění výsledku ať už zpracováním nebo dalšími okolnostmi (například jinými přidruženými chorobami, způsoby léčby, použitými technikami, specifickostí sledovaných markerů atd.) a hlavně o získaných výsledcích. Do diskuse se zapojovali nejen členové hodnotící komise, ale i studenti a lékaři z řad obecnosti. Byly prezentovány práce probíhající již delší dobu, ale i ty, které byly zatím ve svých počátcích. Přednášející museli prokázat komplexní orientaci v daném problému a uhlíť svůj postup v práci. I v této kategorii byly prezentace na dobré úrovni a nebylo lehké vybrat vítěze. První místo získala prap. Jana Pospíšilová za práci „Analýza hodnocení ‚Informovaného souhlasu s operací chirurgickým pacientem‘. Jejím cílem bylo dotazníkovou formou ověřit vnímání v současné době používaného dokumentu a nalézt možnosti jeho optimalizace.

Na závěr konference, před vlastním vyhlášením výsledků, vystoupili předsedové obou hodnotících komisí, přičemž vyzdvihli především vysokou odbornou úroveň prezentovaných prací a hodnotu dosažených výsledků. Bodové rozdíly v hodnocení prací v sekcích na prvních místech byly opravdu malé, proto byl přijat návrh na udělení čestných uznání děkanem fakulty pro autory prací, které se umístily na čtvrtých a pátých místech. Studenti, kteří se umístili na prvních třech místech, převzali diplomy a finanční odměny, které jim udělil děkan fakulty. Na návrh hodnotících komisí budou fakultu reprezentovat na celostátní vědecké konferenci studentů lékařských fakult, která proběhne 16. 11. 2006 na LF UK v Plzni, následující studenti:

□ v sekci prací teoretických a preklinických – prap. Václav Bartoš, prap. Jakub Kratochvíl

□ v sekci prací klinických – prap. Jana Pospíšilová, nprap. Lucie Chadimová

Jak na konferenci zaznělo, dozvěděli jsme se mnoho nových, poutavých a podnětných informací. Kromě vědeckého přínosu měla tato konference připravit studenty na možnou dráhu vědeckého pracovníka, jejíž nezbytnou součástí je právě poutavá a srozumitelná prezentace výsledků. Každý měl možnost získat nové zkušenosti – přednášející s prezentací a obhajobou vlastní práce a my jakožto členky komise s nelehkým hodnocením práce jiných. Konference byla pro všechny přítomné jednoznačně přínosem. Doufáme, že studentská tvůrčí činnost se bude zdárně rozvíjet dál a přejeme všem, kteří se do ní zapojili nebo zapojí, stálou motivaci a hodně úspěchů.

**Pprap. Kristina Straková,
prap. Alena Veselá, FVZ**

Imatrikulace studentů

(Dokončení ze str. 6)

vených studentů nikdo nepovažuje vojenskou službu za výrazné omezení volnosti, většinou nad tímto dotazem kroutili hlavou se slovy „přihlásili jsme se dobrovolně, že jsme chtěli“. Každý si také nese nějaká svá očekávání.

Podpraporčice Veronika Váňová, studující Ekonomiku obrany státu má ve svých plánech jasno. Univerzitu obrany si vybrala proto, že některé obory jsou vyučovány pouze zde. Jejím cílem je také kariéra vojáka z povolání a zastávat takovou funkci, která je jejím dosavadnímu studiu nejbližší. Na otázku, zda si je vědoma náročnosti zvoleného studia, odpověděla: „Studium, které by náročné nebylo, by mě s největší pravděpodobností neumožnilo další profesní růst.“

Ačkoliv je pro Veroniku Váňovou a její kolegy zisk akademického titulu ještě daleko a někteří se k němu přes náročné požadavky nedostanou, všichni mají dostatek elánu a optimismu, se kterým se chtějí vrhnout do studia.

Text a foto: npor. Alois BRÁZDA

Podpraporčice Veronika Váňová

Poštovní holub aneb létající robot avaxTou®

V poslední době se objevuje potřeba vybavit bezpilotními průzkumnými prostředky také menší armádní jednotky na úrovni rota nebo jednotky zvláštního určení. Proto se soustřeďuje zájem i na kategorii „mini“, tedy prostředky přepravitelné jedním terénním osobním vozidlem a přenosné jedním či dvěma vojáky, které rychle zjistí „co se děje za nejbližším kopcem nebo sousedním blokem domů“. V tomto bezpilotním světě možná najde uplatnění i létající robot vyvíjený na Univerzitě obrany. V naší rubrice vám avaxTou® přiblíží jeho autor.

V červnu letošního roku byl na vyškovském letišti za účasti televize, tisku a odborné veřejnosti poprvé oficiálně představen další výzkumný projekt Univerzity obrany pod názvem avaxTou®. Jedná se o unikátní a důmyslné létající zařízení schopné ve finále vykonávat řadu velmi užitečných funkcí.

Jeho vývoji a následné výrobě předcházeli menší prototyp (v měřítku 2:1) s elektrickým pohonem, na kterém bylo nutné odzkoušet nejen letové, pevnostní a aerodynamické vlastnosti, ale také konstrukci draku, optimalizovat pohonnou jednotku, stanovit kritické silové uzly, vhodný materiál na stavbu a v neposlední řadě také způsob ručního ovládání.

Velký důraz při návrhu celkové koncepce jsem položil na optimální rozměry, nízké plošné zatížení, velkou užitečnou nosnost, rozebíratelnost a tím i snadnou přepravitelnost, dále opravitelnost a také relativně snadné ruční dálkové ovládání. Kromě jiného jsem také přihlížel k faktu, že létající nosič musí bezpečně zvládnout co nejkratší start a přistání na nebezpečných plochách, musí mít velký rozsah rychlosti letu (20 až 120 km/h) a musí umožnit co nejnižší přízemní let. Také relativně nízká pořizovací cena prototypu

(cca 80 000 Kč) sehrála při návrhu důležitou a nezanedbatelnou roli.

Na základě seriózního výzkumu a důsledných zkoušek nakonec vyhrála koncepce dvoukolého hornoplošníku s děleními křídly, odnímatelnými ocasními plochami v klasickém uspořádání a hnacím motorem umístěným na přední letounu. Velkou roli v nízkém plošném zatížení (cca 78 g/dm²) a tím i dobrých letových vlastnostech (zejména minimální rychlosti) sehrál také použitý profil nosných ploch: Eppler 205 s rovnou spodní hranou.

K pohonu byl použit atmosférický dvou- a tří- a čtyř- ačkový benzínový spalovací motor o obsahu 60 ccm od firmy ZDZ, umístěný na odpruženém motorovém loži s účinným tlumičem výfuku a sáním a opatřen pevnou dřevěnou vrtulí 24/8' s kovovým vrtulovým kuželem. Motor je vybaven moderním a spolehlivým karburátorem Walbro a elektronickým procesorovým zapalováním.

K ručnímu řízení nosiče jsem použil upravenou počítačovou RC soupravu FC-16 Futaba, která zabezpečuje ovládání výškovky, směrovky, křídleček, otáček motoru, ostruhového kola a také různých pomocných funkcí do vzdálenosti cca 3 km. Nosič je vybaven kromě jiného palubní řídicí aparaturou, elektronickým zapalováním, dvojicí barevných CCD kamer (horizontální i vertikální), swi-

tchem, WiFi access pointem, VFZ, speciální sektorovou anténou s kruhovou polarizací, GPS jednotkou, zábleskovým majákem, pozičními světly a celkem čtyřmi napěťovými okruhy. K napájení jsou použity výkonné a moderní elektrochemické zdroje typu NiCD, NiMH a Li-Pol od napětí 4,8 V po 11,1 V. Kapacita napájecích zdrojů je v rozmezí 350 až 2100 mAh. Retranslační aparatura pracuje prozatím v normě WiFi (komunikační protokol 802.11.b) v bezlicenčním pásmu 2,4 GHz s maximálním datovým tokem 11 Mb/sec. Ve své podstatě se tedy jedná o létající hotspot, pracující jako aktivní datový přístupový bod se speciální úpravou přenosového kanálu, zabezpečující minimální rušení přenosu dat. Koncepčně se již nejedná o žádné „letadélko“, ale o speciální bezpilotní ultralehký letoun menších rozměrů a hmotnosti, na který se však ještě nevztahují pravidla letového provozu v plném rozsahu.

A jaké je vlastně hlavní poslání tohoto „nebeského posla“?

Jak jsem se zmínil v úvodu, dokáže vykonávat celou řadu užitečných funkcí, a to retranslaci, monitorování, scanování, aplikací, simulaci a transport.

Zejména první funkce (retranslace) je hlavní a nesmírně důležitá. Z operační výšky cca 500 až 1000 metrů umožňuje letící nosič vytvořit tzv. radiový WiFi deštík o rozloze 25 až 50 km². Tím nahradí několikanásobně větší počet nutných pozemních a někdy těžko rozmístnitelných hotspotů. Pod tímto deštíkem může pracovat libovolná PC technika vybavená WiFi technologií bez nutnosti vzájemného propojení – bezdrátově. Namátkou uvedu kapesní počítače typu PDA, notebooky, tablety, kamery, GPS moduly, audiotechniku atd. Ve finále systém umožňuje relativně rychle a bezpečně duplexní datové toky online, například obrazu, zvuku, polohy GPS nebo libovolného textu (SMS, MMS, mailů, faxů).

Obrazové monitorování umožňuje dvojice zmiňovaných palubních kamer (spodní a horizontální), navíc s možností účinného zoomování. Nasnímaný obraz a ostatní data lze v řídicím centru nejenom nahrávat (recording), ukládat (archivovat), ale také přenášet vzduchem nebo rychlým ethernetovým připojením do intranetové nebo internetové sítě a zobrazovat na libovolné,

předem deklarované webové stránce. Celý systém (vzdušný i pozemní) pracuje zcela autonomně, bez nutnosti síťového napájení nebo dalších externalit. Jedná se o tzv. outdoor řešení. Dá se použít prakticky kdekoli na světě, jeho aktivace zabere řádově pouze desítky minut.

Jaké jsou hlavní výhody mnou představovaného řešení?

- relativně malé rozměry a hmotnost,
- poměrně velká nosnost (cca 5 kg),
- krátká startovní a přistávací dráha (10-30 m),
- velké rozpětí letové rychlosti (20-120 km/hod),
- malá nejnižší operační výška letu (5-2000 m),
- snadná přeprava (nosič je rozebíratelný),
- snadná skladovatelnost (osobní automobil),
- snadná opravitelnost (modulární systém),
- jednoduchá obsluha (2-3 osoby),
- levné provozní náklady (palivo BA 95 Natural),
- relativně nízké pořizovací náklady (80-100 tisíc Kč této verze).

A jaké jsou nevýhody?

Prostředek nelze provozovat za ztížených klimatických a meteorologických podmínek, tzn. vítr víc jak cca 10 m/sec, déšť, sníh, mlha ale také noc atd. I tak lze prostředek avax-Tour využít jako tzv. pozemní Hot-spot.

Kdo může tento systém využívat?

Uvedu namátkový výčet:

- IZS ČR (Červený kříž, hasiči)
- Policie ČR (včetně celní policie)
- Armáda ČR (simulace leteckých cílů)
- Energetika (elektro-rozvody, plyn, ropa atd.)
- Doprava (monitorování dálnic a silnic)
- Vodohospodářství (vodní toky a díla, povodně)
- Lesní hospodářství (požáry, polomy)
- Geodzie, kartografie (letecké snímky)

- Jaderné elektrárny (monitorování R a CH situace)
- Horská služba (vyhledávání osob v nouzi)
- Filmový průmysl atd.

V monitorovacích, scanovacích a aplikačních funkcích se opravdu meze nekladou - prostředek je univerzálně využitelný a multifunkční!

V brzké budoucnosti bude stávající prototyp nosiče vybaven autopilotem (hlavní komponenty - vstupní snímače, gyroskop a GPS), snímáním a zobrazováním GPS polohy, elektrickým startérem motoru, palubním alternátorem (zdroj el. proudu), vhodným aplikačním nebo scanovacím zařízením, dalším typem podvozku (plováky, lyže), záchranným padákovým systémem,

komunikační technologií WiMax a pod. - vše záleží pouze na časových a finančních podmínkách.

Mnou navržený a realizovaný nosič avaxTour® je součástí výzkumného záměru Fakulty ekonomiky a managementu UO nazvaného Interoperabilní terénní videokonferenční systém.

Celý systém se skládá z několika hlavních částí a to:

- a) neTour - pozemní síť obecně (ochranná známka O-438195),
- b) avaxTour - vrchol rádiového deštníku (ochranná známka O-438196),
- c) esTour - expertní systém (cílový stav).

Poprvé byl systém neTour úspěšně představen loni v květnu na IDETu 2005 v Brně, o technickém řešení jsem podrobně psal ve Vojenských rozhledech č. 4/2005.

Na vývoji a výrobě prototypu létajícího nosiče bylo odpracováno cca 300 hodin v průběhu 4 měsíců s kolektivem spoluautorů. Jmenovitě na projektu spolupracoval Antonín Gottwald, firma Dušan Kubíček, Milan Mašek z LMK FALCON Vyškov a docent Jiří Urbánek, kterým tímto děkuji za účinnou pomoc a spolupráci.

V závěru tohoto článku si dovoluji delementovat některé informace v bulvárním tisku o možnosti zneužití tohoto prostředku k ničícím, paralizačním nebo likvidačním účelům. Některé informace v tisku mi byly „vlozeny do úst“ bez mého vědomí a bez mé autorizace. Veřejně prohlašuji, že jako hlavní autor tohoto projektu jsem uvažoval pouze o jeho mírovém a humanitním poslání pro účely ochrany životů, zdraví, majetku a účinnou pomoc při řešení krizových situací. Nasvědčuje tomu krom jiného také jeho pracovní název Poštovní holub - a dobří holuby se přece vrací!

Ing. Jozef Korčák, K-105
autor projektu

Bojové střetnutí silných soupeřů

Bojový kroužek Commandos z Univerzity obrany „rozehrál“ před odjezdem dalšího kontingentu Vojské policie do Iráku přepadovou epizodu

Necháváme auto před vyškovským vojenským areálem a nasedáme do „šlužebáku“ tiskového mluvčího Vojské policie kapitána Jana Čermáka. Ochota, se kterou nás k sobě bere, by nám měla být nápadná. Bohužel není.

Vysvětluje nám, že jsme právě přistáli na kuvajtském letišti. V okamžiku, kdy kolona našich vozidel vyráží směrem do Vojského výcvikového prostoru Březina, projíždíme údajně pouští a někde vzadu za námi zůstává americká základna Doha. Zatím ještě věříme všemu, co je nám řečeno. Závěrečné cvičení uzavírající přípravu 12. kontingentu Vojské policie pro nasazení v Iráku právě začíná. A my prý budeme vtaženi do jeho děje.

Boj o kolonu

Tiskový mluvčí Vojské policie kapitán Jan Čermák ještě stačí ohlášit do vysílačky, že jsme překročili kuvajtsko-iráckou hranici a už je to tady. Kolem se ozývá prudká střelba prokládaná výkřiky. Řidič dostal dávku ze samopalu zblízka rovnou do hlavy. Několik rukou současně se na nás sápe. Vytáhnou mě

ze škodovky a plácnu se mnou před auto rovnou do bláta. S pomocí štouchanců a křiku mě nutí, abych dal ruce za záda. Snaží se mi je svázat kouskem provazu. Konečně mě dva páry rukou zdvihnají ze země. Teď teprve mám možnost alespoň na okamžik zvednout hlavu a zhodnotit situaci kolem sebe.

Skupina neznámých ozbrojenců přepadla naši kolonu. Řidič prvního auta, ve kterém jsem se ještě před chvílí vezl, leží mrtve hned u cesty. Další novináře z naší kolony se ale zatím zajmout nepodařilo. Vysílačkou byla přivolána zásahová jednotka Vojské policie. Nyní se svádí urputný boj o čelo kolony. Několik ozbrojenců již leží na zemi mrtvých. Zdá se, že ztrácejí iniciativu, pomalu jim docházejí síly. Ustupují, ovšem i se mnou. Vojenští policisté rychle obsazují zbytky kolony a odjíždějí. Na zemi zůstává šest mrtvých ozbrojenců. Také jeden z policistů zaplatil zásah životem.

Cení si kvalitního protivníka

Přestože přepad byl velice reálný, všechno se odehrálo jenom jako, z cvičných důvodů. Koncem září tak vyvrcholil pětidenní výcvik 12. kontingentu Vojské policie určeného pro nasazení v Iráku. Konečně mi rozvazují pouta, mohu si oklepat kalhoty a vestu od bláta. Roli neznámých ozbrojenců sehráli příslušníci kroužku Commandos, který sdružuje studenty Univerzity obrany. Ti se již delší dobu podílejí na přípravě kontingentů Vojské policie vysílaných do Iráku. A to právě v roli protivníků policistů. „S kluky z Commandos jsme velice spokojeni. Je vidět, že jsou nejen zapálení, ale mají i odborné vedení,“ řekl nám vojenský policista podpraporčík Petr Střešinka. „Předem jsme si jasně řekli, co od nich očekáváme a jakým způsobem by jednotlivá zaměstnání měla proběhnout. Takováto spolupráce je podle mého názoru oboustranně prospěšná.“

Také příslušníci Commandos si nemohou účast na těchto cvičeních vynachválit. Jsou zde nejen studenti druhého a třetího ročníku, které velitel vyškovské Vojské akademie pro tento účel uvolnil z aplikačních kurzů, ale i budoucí profesionální důstojníci, kteří sem přijeli v době své dovolené.

Během přípravy kontingentu jsou prý mnohem lepší možnosti než ve škole. Učí se zde věci, které by jim během běžného výcviku nedovolili. Jako protivníci Vojenské policie se snaží zapomenout na taktické drily, které mají nacvičené. Přecházejí spíše na jakýsi partyzánský způsob boje. Je v tom i hodně osobní iniciativy.

„Z naší taktiky dodržujeme jen část, přitom se snažíme vžít do prostředí, ve kterém budou působit vojenští policisté. A samozřejmě také do mentality Iráčanů,“ dodává vedoucí Commandos podplukovník Zdeněk Flasar z Katedry vojenského managementu a taktiky FEM. „Často tedy jdeme na hranici norem, kterých bychom se měli při běžném výcviku držet.“

Aby zaměstnání co nejvíce odpovídalo realitě, jsou jak vojenští policisté, tak i členové Commandos vybaveni souborovým systémem MILES.

„Takováto příprava je pro nás výhodná především v tím, že se výrazně přibližuje skutečnému boji. Ještě lepší by bylo používat střelivo FX. To se ale nevyrábí do samopalů Sa-58. Tato munice existuje pouze v rážích 5,56 mm, případně 9mm Luger,“ vysvětluje podpraporčík Střešinka. „Jedná se o to, že je takto zachována činnost zbraně, jako bychom měli ostré střelivo. Navíc je velice přehledně vidět, zda a kam jsem protivníka zasáhl. Je tam barvicí látka, jedna strana má červenou, druhá modrou, takže nemůže dojít k omylu.“

Žene je nejen rivalita

Podle podplukovníka Flasara není pro ně společný výcvik s Vojenskou policií zajímavý pouze tím, že mohou trénovat se simulačním souborovým systémem MILES. K tomu by se mohli dostat i jiným způsobem. „Spíše nám jde o to, že se můžeme porovnat s kvalitní jednotkou, která nám dělá protivníka. Vojenská policie je skutečně výběrový tým. Před nasazením v Iráku prodělává kvalitní přípravu. Je to určitá verifikace našich znalostí a schopností,“ usmívá se podplukovník Flasar a netají se tím, že ve vzájemných soubojích je i kus rivality.

Podplukovník Flasar si ještě pro jistotu ověřuje, zda se někomu něco nestalo. Všichni „mrtví“ jsou ale naštěstí úplně v pořádku. Také já tvrdím, že jsem únos přežil naprosto bez úhony. Snad až jen na ty špinavé kalhoty.

Přepad na zkoušku

Součástí několikadenního výcviku vojenských policistů byl i nácvik celé řady úkonů a situací, které budou muset vojenští policisté v Iráku řešit. Ve Vojenském výcvikovém prostoru Březina tak vyrostla základna ne nepodobná Shaibě. A právě zde se intenzivně cvičilo. Jen o kousek dál, na přehledné velké asfaltové ploše výcvikového prostoru se odehrává další epizoda závěrečného cvičení. Vojenští policisté si mohou naostro vyzkoušet bojovou taktiku vozidel za přesunu. Mají k dispozici zodolněné pancéřované landrovery, úplně stejně jako v Iráku. Celková hmotnost tohoto vozidla i s posádkou přesahuje čtyři tuny. Což je podobná váha jako malého nákladáku. Jedná se ale o stovebnici. Během pouhé hodiny je

možné ho „odstrojit“ a mít tak k dispozici lehkou verzi.

Mezi tím je ale kolona landroverů přepadena ozbrojenci z kroužku Commandos. Kluci se vžívají do role vzbouřenců. Na konvoj se snaží udeřit plnou silou. To už se ale vozidla na signál rozestupují do stran a zastavují. Policisté vyběhají ven a zaujmají obranu. Palba začíná houstnout. „Taktika při napadení konvoje pro nás nepředstavuje žádnou zásadní novinku. Činnost pohotovostních oddělení, kde pracuji jako instruktor pro taktiku, se odvíjí od těchto zásad,“ upozorňuje nás podpraporčík Petr Střešinka. „Museli jsme ale tuto taktiku přizpůsobit podmínkám, které nás čekají v Iráku. V České republice je většinou možnost někde se schovat, k ochraně před palbou protivníka se zde využívá terénních nerovností. Na území Iráku, pokud to není například ve městě, se většinou nemáme kde ukryt. Tomu musíme přizpůsobit taktické zásady. Snažíme se pokud možno co nejrychleji ustoupit, s tím, že vozidla nám tvoří určitý kryt. Celá akce musí být co nejrychlejší.“

Takovýto scénář se nyní rozehrává před námi. První vozidlo odráží útok, druhé vyjíždí na bok tak, aby vytvořilo krytí pro první vozidlo. To se mezi tím stáhne za něj. Postupně se takto přelévají a ustupují. Zhruba dvě stě padesát metrů od místa přepadení vytvoří vojáci rojnici. Pak ustupují do místa, kde záložní skupina (většinou to bývá poslední vozidlo) našla opěrný bod. Zde policisté vytvářejí kruhovou obranu a zjišťují, jaké mají ztráty. Díky perfektně propracovanému taktickému postupu jsou minimální. Zatím ale jen nanečisto.

Cvičí ale i druhá strana. Zastoupená v tomto případě členy sdružení Commandos. Kluci jsou s dnešním výcvikovým dnem nadmíru spokojeni. Ptáme se, ke které z jednotek naší armády by po škole rádi zamířili. Až příliž často se opakuje 601. skupina speciálních sil z Prostějova či 102. průzkumný prapor. To je pořádná výzva. Pro tu samozřejmě musí něco udělat.

Text a foto: Vladimír MAREK

Příchod e-learningu do českého vysokoškolského vzdělávání

V současné době se v souvislosti s modernizací českého vysokoškolského vzdělávání často mluví o e-learningu. Jsou však pojmy spojené s e-learningem a jeho možnosti dostatečně známé jednotlivým aktérům vysokoškolského vzdělávání? Domníváme se, že tomu tak vždy není, protože jinak by byl zřejmě zájem o tuto efektivní podporu vzdělávacího procesu větší. Svoji roli také možná hraje obava z něčeho nového a neznámého, s čím není dostatek vlastních zkušeností. Nebo prostě chybí potřebná osobní motivace či podnětné prostředí. V tomto článku se proto budeme věnovat některým pojmům souvisejícím s e-learningem a zároveň se podělíme o vlastní zkušenosti s elektronickým učením.

Současné české vysokoškolské vzdělávání prodělává řadu změn, jako je například způsob jeho financování, zavádění bakalářských forem studia, přijímání většího počtu studentů a s tím související zvyšující se nároky na kapacitu jednotlivých škol, širší uplatňování informačních a komunikačních technologií a také akceptování nového pohledu na postavení a role hlavních aktérů vysokoškolského vzdělávání – učitelů a studentů. Aby se všechny tyto trendy mohly dále rozvíjet a aby si jednotlivé vysokoškolské instituce udržely svou prestiž a určitou konkurenceschopnost na trhu vzdělávání, je vhodné využít právě možnosti e-learningu. Už i na Univerzitě obrany takovéto snahy existují, ale všeobecné povědomí o této formě vzdělávání zde zřejmě ještě stále není příliš rozšířené.

Co vlastně e-learning znamená a co nabízí?

E-learning lze považovat za multimediální podporu vzdělávacího procesu, spojenou s moderními informačními a komunikačními technologiemi pro zkvalitnění vzdělávání. Zde je tedy třeba zdůraznit, že e-learning neznámá jen samoučelné využívání počítačů a internetu, ale jde o jejich rozumné včlenění do vzdělávacího procesu za účelem jeho zkvalitnění. Každé takové využití moderních technologií má mít tedy svůj cíl a své opodstatnění. Z definice také vyplývá, že v současnosti se u e-learningu zdůrazňuje jeho on-line podoba, kdy se předpokládá připojení počítačů do sítě internet. Při tomto druhu studia se uplatňují dvě formy on-line komunikace – synchronní a asynchronní. Při synchronní formě dochází ke komunikaci mezi učitelem – tutorem – a studenty nebo mezi samotnými studenty v reálném čase a z různých míst. Jedná se např. o chat, hlasovou konferenci či videokonferenci. U asynchronní formy probíhá komunikace v rozdílném čase a také z různých míst. Jedná se pak např. o klasický e-mail nebo on-line diskusní fórum.

Některé výhody plynoucí z uplatnění e-learningu ve vzdělávání jsou zřejmé, některé až tak zjevné nejsou. Uvedme tedy nyní základní výhody e-learningu. Je to především dosažení vyšší efektivity výuky díky jeho flexibilitě, interaktivitě, individuálnímu přístupu a multimediálnímu charakteru. Dále také poskytuje přístup ke stále aktuálním informacím a to odkudkoliv a kdykoliv, čímž se šetří čas a náklady na vzdělávání. Všechny tyto výhody se ještě umocňují, pokud je pro e-learning využit Learning Management System (LMS). Jedná se o speciální software, který je instalovaný na serveru a poskytuje nejrozličnější nástroje pro tvorbu, správu a distribuci vzdělávacích obsahů a také nástroje pro on-line komunikaci, hodnocení a zpětnou vazbu. Přístup do takového LMS

systému je potom možný pomocí běžného internetového prohlížeče odkudkoliv.

E-learning a učitel

Jakým způsobem tedy ovlivní zavedení e-learningu do vzdělávání práci vysokoškolského učitele? Učitel by si měl nejdříve rozhodně uvědomit, že již přestává být pro studenty jediným zdrojem informací. To však v žádném případě neohrožuje jeho pozici jako pedagoga, ale naopak posiluje jeho roli jako partnera, poradce, inspirátora a hodnotitele učebních on-line aktivit studentů. O učitelích pak potom mluvíme jako o tutorovi, od kterého se očekává, že kromě pedagogických dovedností bude rozvíjet také své technické a komunikační dovednosti. Z toho tedy vyplývá, že učitel by se měl dále vzdělávat, rozšiřovat své dovednosti a obohacovat se o nové zkušenosti. Takto se naplní myšlenka celoživotního učení, která je v současnosti velmi aktuální a týká se nás všech.

Také my, učitelé angličtiny z Centra jazykové přípravy UO, si uvědomujeme velký potenciál využití e-learningu v oblasti jazykového vzdělávání. Proto pracujeme na projektu, jehož cílem je vytvořit pro studenty Univerzity obrany soubor e-learningových učebních materiálů, které by podporovaly rozvoj jejich jazykových dovedností. Tyto materiály jsou již nyní volně dostupné on-line na studijním portálu univerzity. Jednotlivé soubory cvičení sami vytváříme pomocí speciálního programu Toolbook II Instructor, jehož multilicence byla zakoupena Vojenskou akademií již v roce 2002. Tento program umožňuje tvorbu plně multimediálních a interaktivních e-learningových materiálů. Jejich využitím chceme podpořit prezenční výuku angličtiny, kdy částečným studiem on-line bude možné ušetřit čas potřebný pro komunikativní aktivity při prezenční formě výuky angličtiny.

Při přípravě elektronických studijních opor je třeba jasně vymezit cílovou skupinu a vyškolit autory, kteří budou vytvářet odborný obsah kurzu. Proto jsme v loňském roce společně s dalšími zaměstnanci UO absolvovali distanční kurz s názvem Distanční minimum organizovaný Centrem distančního vzdělávání Univerzity Palackého v Olomouci. Kurz nás vhodným způsobem uvedl do problematiky distančního vzdělávání a tvorby on-line kurzů. Zároveň bylo pro nás velkým přínosem první praktické seznámení se studijním elektronickým prostředím LMS Barborka, které plně odpovídalo našim potřebám.

Kurz Net-Trainers

Abychom jako budoucí tutoři on-line vzdělávání v rámci vytvářeného e-learningového jazykového kurzu se ctí obstáli, studujeme v současné době evropský on-line kurz Net-Trainers. Cílem kurzu je umožnit budoucím tutorům, aby si osvojili dovednosti nezbytné pro výuku v on-line kurzech za pomoci nejnovějších on-line

(Pokračování na str. 13)

Nováčkovská etika

Před nástupem do 1. ročníku studia na Univerzitě obrany musí každý nový voják projít základním vojenským výcvikem u Výcvikové základny ve Vyškově. Během tohoto náročného dvouměsíčního tréninku letos poprvé proběhl kurz etiky vojenského profesionála. Jednalo se o čtyřhodinovou intenzivní výuku v neformálním prostředí Pastoračního centra duchovní služby v Lulči u Vyškova.

Prostředí mimo kasárna zřetelně přispělo k otevřenosti diskusí a k netradičnímu pojetí vážných témat. Výuku zabezpečovaly týmy složené z vojenských kaplanů, psychologů a zkušených velitelů. Program semináře čerpal především z metod zážitkové pedagogiky, která umožňuje nejen získání nových informací, ale pomůže i k tomu, aby se student lépe vžil do situace, která obsahuje morální konflikt.

Prvním probíraným tématem byla „loajalita“. Studenti jsou v tomto bodě pomocí ukázky z filmu uvedeni do situace mírové mise v Kosovu. Stávají se svědky rozhodování vojáka, kterému svědomí velí porušit přímý rozkaz. Po shlednutí krátké epizody následuje rozdělení do skupin, které mají za úkol buď obhajovat vojákovu jednání, nebo

je naopak žalovat. V závěru musí jeden ze studentů pronést rozsudek, zda je voják hodný odsouzení, či nikoliv. Následuje diskuse o jednotlivých argumentech – pro i proti.

Týmy instruktorů jsou zastoupeny tak, aby vojáci byli uvedeni do souvislosti, které mají a musejí mít vliv na rozhodování jedince i velitele. Je poukázáno na velikou zodpovědnost, kterou má každý voják za celek, za jednotku, za splnění rozkazu. Je vysvětlován princip poslušnosti založený na zodpovědnosti těch, kteří velí. Na druhou stranu je upozorňováno na hranice vojákovy loajality, protože ani ta není neomezená. Musí se např. bezpodmínečně zastavit v okamžiku rozkazu, který porušuje „Ženevské konvence“ apod. Výsledkem snad bylo pro mnohé poznání, že voják není jen robot, ale člověk, kte-

rý se musí rozhodovat a nést zodpovědnost za svá rozhodnutí. Mnozí ze studentů také začali vnímat funkci velitele právě z pohledu zodpovědnosti za lidi, kterým velí.

Následovaly ještě dvě další témata – obětavost a tolerance. I zde se po obou dynamikách rozběhla živá diskuse. Pro mladé vojáky to znamenalo poznání vazeb, které jim před tím byly zcela neznámé i konfrontace s názory svých kolegů. Krátké zaměstnání z hlediska počtu hodin snad nastolilo delší přemýšlení a pochopení systému armády i základních etických principů, které určují postoje profesionálního vojáka.

**Npor. Martin Vařeka,
kaplan UO**

Příchod e-learningu ...

(Dokončení ze str. 12)

technologíí. Projekt je podporován Evropskou komisí. Na kvalitu kurzu dohlíží Evropská asociace Net-Trainers, která odpovídá za dodržení stejných postupů a dosažení výborné kvalitativní úrovně kurzu po celé Evropě.

Měli jsme štěstí, že jsme byli přijati do pilotního běhu kurzu, který nám organizátor – Západočeská univerzita (ZČU) v Plzni – poskytuje zcela zdarma. Kurz je plánován na 160 hodin 100% on-line výuky během sedmi měsíců. Studuje v něm současně 33 studentů z celé republiky, většina z nich jsou vysokoškolští pedagogové. Univerzita obrany má s počtem pěti studentů největší zastoupení ze všech zúčastněných institucí, což svědčí o vážném zájmu zaměstnanců univerzity o zapojení e-learningu do systému vzdělávání na UO.

Obsah kurzu Net-Trainers je rozdělen do pěti modulů s názvy První kroky v on-line výuce, Didaktické aspekty on-line výuky, Role tutora v on-line výuce, Tvorba studijních materiálů pro on-line výuku a Vývoj kurzu. Elektronické studijní prostředí kurzu zabezpečuje LMS allWeb Solutions. Zahrnuje obsahovou náplň kurzu, nástroje pro

synchronní a asynchronní komunikaci, elektronickou knihovnu a možnost hodnocení jednotlivých lekcí. I když se nám nezdá tak dokonalý jako např. LMS Barborka, vyhovuje našim potřebám.

Jako potenciální tutoři však s největším zájmem sledujeme práci naší tutorky PaedDr. Jany Vejvodové, CSc., ze ZČU, která nás provází celým kurzem. Přestože tutorování kurzu je pouze částí jejího pracovního úvazku, bravurně zvládá všechny role příkladného tutora týkající se zejména motivačních, koordinačních, poradenských a hodnotících činností. Vede nás k používání nejnovějších komunikačních technologií, takže mnozí z nás se v kurzu poprvé prakticky seznámili s chatem, Skypem (telefonování po internetu), webkamerou, zakládáním elektronických vláken ve fóru, editací stránek Wikipedie, moderováním chatu či diskuse on-line, kolaborativními formami on-line spolupráce apod. Téměř denně se setkáváme s celou řadou zajímavých internetových odkazů, seznamujeme se s technologickými novinkami v oblasti vzdělávání a hodnotíme nejrůznější on-line kurzy.

Přestože pozitivně vnímáme nabízené možnosti vzájemné komunikace on-line, nenecháme si ujít příležitost setkat se s naší tu-

torkou a spolužáky i mimo virtuální realitu. V květnu zorganizoval Ing. Miroslav Hrubý, CSc., z Katedry komunikačních a informačních systémů, který je jedním z našich spolužáků a zároveň iniciátorem našeho jazykového projektu, setkání budoucích Net-Trainers z okolí Brna s tutorkou Janou Vejvodovou. V Klubu Univerzity obrany se sešlo jedenáct příznivců e-learningu, kteří toužili poznat své on-line spolužáky osobně. Setkání připomínalo spíše neformální pracovní schůzku, protože se hovořilo zejména o nových publikacích a trendech v e-learningu. Pozitivně jsme vnímali navázání přátelských kontaktů, ze kterých vzešla pozvání na další konferenci či zajímavé přednášky o on-line vzdělávání.

Naše zkušenost s e-learningem může být inspirací i pro další učitele z Univerzity obrany, kteří zatím váhají, zda mají o proniknutí do této oblasti vzdělávání usilovat. Sami za sebe můžeme takové snahy doporučit, protože jsme se dozvěděli něco nového nejenom o e-learningu a on-line vzdělávání, ale také o sobě samých.

**RNDr. Eva Staňková
a Mgr. Pavel Svoboda,
skupina AJ pro FVT, CJP**

Kus dosud nepopsané historie

Představit novou knihu historika Františka Hanzlíka z Univerzity obrany bylo cílem dvou prezentací, které se uskutečnily 21. září 2006 v literární kavárně knihkupectví Academia na Václavském náměstí v Praze a 18. října 2006 v Klubu Univerzity obrany v Brně. První setkání nad knihou Případ kpt. Adolf Püchler uspořádal Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu (ÚDV) a druhé Katedra sociálních věd a práva FEM ve spolupráci s Oddělením vnějších vztahů UO.

Podle mluvčího ÚDV Jana Srba, který pražskou prezentaci zahájil, publikace dává možnost bezprostředně nahlédnout do zákulisy zápasu o politickou moc v Československu v letech 1945 až 1948. V jeho rámci především komunistická strana zneužívala tajné služby, které v poválečném období zcela ovládla, a to bez ohledu na tehdy platné zákony. „Případ kapitána Adolfa Püchlera, který je v publikaci prezentován to nezvratně dokazuje,“ řekl Srb.

Jak uvedl docent František Hanzlík, publikace nastoluje problematiku nelegálního získávání finančních prostředků zpravodajskou službou ministerstva vnitra pomocí nejrůznějších machinací, na nichž se podíleli příslušníci této služby ve spolupráci s dalšími osobami z armády i mimo ni. Jednalo se především o machinace realizované v Anglii v letech 1946 a 1947. Pracovníci ministerstva vnitra v diplomatických zásilkách pašovali perly, bižuterii či jiné zboží, které v cizině rozprodávali.

„Dnes nelze přesně zjistit, jaký byl celkový objem finančních prostředků, které

získala KSČ pomocí tajných služeb,“ píše v knize Hanzlík. V černém obchodu se však točily miliony. „Nebyl pro ně problém na černém trhu narazit ‚utopit‘ 7 kilogramů zlata,“ dodává autor. Získané peníze sloužily například k podplácení a korumpování důležitých osob.

„K objasnění tehdejších praktik jsem využil rozsáhlých archivních pramenů týkajících se osoby hlavního aktéra nezákonných transakcí kpt. Adolfa Püchlera, zejména jeho autentické výpovědi z let 1948 a 1949, v nichž podrobně popisuje průběh jednotlivých transakcí v zahraničí i na domácí půdě,“ prohlásil na prezentaci autor knihy. Publikace se také věnuje posouzení souvislostí vyplývajících z obsahu výpovědi Püchlera i obsahu dalších archivních pramenů v kontextu různých okolností probíhajícího zápasu o politickou moc v tehdejší Československu.

Brněnské prezentace se zúčastnil i ředitel ÚDV Jan Bret, který hodnotí spolupráci s Univerzitou obrany jako velmi dobrou. Podle něj je důležité, že se vojenští profesionálové v rámci výuky společenskovedních předmětů seznamují i s temnými stránkami naší historie.

Knihu Františka Hanzlíka Případ kpt. Adolf Püchler (Svědectví agenta OBZ o nelegálním získávání financí zpravodajskou službou ministerstva vnitra v letech 1946 a 1947) vydal Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie ČR v letošním roce. Publikace vznikla v rámci řešení výzkumného projektu FEM „Armáda v zápase o politickou moc v Československu v letech 1945 – 1948“. „Je to další kus historie dosud nepopsaný. Vrhá zajímavé světlo na to, jak byli komunisté připraveni k převzetí moci,“ řekl mluvčí úřadu Jan Srb.

Pavel Pazdera

POCTA ODBOJÁŘI

V pondělí 2. října 2006 se u pamětní desky generála Vojtěcha Luži, umístěné na budově velitelství Univerzity obrany, uskutečnil vzpomínkový pietní akt. Před 62 lety byl tento významný představitel domácího odboje v letech II. světové války zastřelen v obci Hřiště u Přibyslavi. Kytici k pamětní desce generála Luži položil prorektor pro vnější vztahy UO plukovník gšt. Miloslav Vácha.

O přiblížení osoby generála Vojtěcha Borise Luži jsme požádali pracovníka Moravského zemského muzea Jiřího Mikulku:

Letos uplynulo 115 let od chvíle, kdy se 26. 3. 1891 v Uherském Brodě narodil Vojtěch Luža, pozdější generál armády I. republiky a účastník odboje v letech II. světové války.

Po návratu z Ruska čekala mladého podplukovníka legionáře v armádě nového státu slibná kariéra. Absolvoval Válečnou školu a postupoval ve funkčním i hodnostním žebříčku, až roku 1937 nastoupil v hodnosti divizního generála na místo zemského vojenského velitele pro Moravu a Slezsko v Brně. V době branné pohotovosti státu na podzim 1938 velel V. Luža 2. armádě se sídlem velitelství v Olomouci, po mnichovské dohodě se pak vrátil do Brna, kde jej zastihla v březnu 1939 i okupace zbytku území Čech a Moravy. Vznik protektorátu neznamenal konec jeho aktivit. Ačkoliv nebyl přímo začleněn do ilegální organizace Obrana národa (což se mylně vykládalo jako fakt, že se do odboje nezapojil), stýkal se s řadou v ní působících důstojníků.

(Pokračování na str. 15)

POCTA ODBOJÁŘI

(Dokončení ze str. 14)

Po příchodu Heydricha do Prahy musel Luža odejít do ilegality. Vystřídal mnoho úkrytů, přičemž udržoval pomocí spolupracovníků kontakty s odbojáři v Praze i na Slovensku. V polovině roku 1942 se spojil s Josefem Grňou a Karlem Štainerem-Veselým, zkušenými příslušníky hnutí odporu, kteří si předsevzali zorganizovat silnou protinacistickou celonárodní organizaci, do jejíhož čela chtěli získat rozhodnou a uznávanou osobnost – a tou byl V. Luža. Nové uskupení nejprve přijalo název Přípravný revoluční výbor (PRV) a později se přejmenovali na Radu tří (R-3), podle triumvirátu jejich čelních představitelů V. Luží, J. Grni a J. Císaře. Pro velitele R-3 však nebylo na českomoravském pomezí bezpečno, proto přešel do Říčan u Prahy a ubytoval se u poručíka v záloze Josefa Koreše.

V novém působišti Luža přistoupil k rozpracování zásad odbojové činnosti, včetně všeobecného povstání proti okupantům. V polovině září 1944 se V. Luža ocitl v ohro-

žení a rozhodl se vrátit na Moravu. Spolu s J. Korešem se vydali na pěší pochod a 2. 10. 1944 se ocitli v obci Hříště u Příbyslavi. Přeslo, a proto se odebrali do místního hostince, kde si chtěli odpočinout a usušit se. O neznámé příchozí se na základě zmínky zdejšího starosty začala zajímat četnická stanice v Příbyslavi. Tři její příslušníci překvapili generála a jeho společníka namířenými zbraněmi. V. Luža ovšem vytáhl pistoli a zahájil palbu; četníci ji opětovali. Vojenský velitel R-3 byl na místě mrtev, zraněný J. Koreš se při marném pokusu o útek zastřelil. Agilní četníci však neušli odplatě.

Po skončení války byla 2. 10. 1945 na budově Zemského vojenského velitelství v Brně odhalena V. Lužovi pamětní deska, ovšem zkraje 50. let připomínka „buržoazního důstojníka“, začala vadit. Jistě i z toho důvodu, že syn Radomír Luža odešel do exilu a angažoval se v zahraničí proti čs. komunistickému režimu. Proto došlo k jejímu sejmutí a instalace nové, neboť původní se ztratila, se uskutečnila až roku 1990. V roce 1992 také dekoroval prezident V. Havel V. Lužu in memoriam Řádem Milana Rastislava Štefánika II. třídy a roku 2005 město Brno udělilo bývalému zemskému veliteli čestné občanství.

O vojně humorně

Švejk před Švejkem

Úvodem k následující pětidílné švejkádě. Kromě smyšleného hrdiny Haškovy knihy existovali dva skuteční Josefové Švejkové: vrátný z hospody v ulici Na bojišti v Praze a agrární poslanec (1865). Příjmení Schweig se vyskytuje zejména v horních Rakousích a v horním Bavorsku: je z německého Schwaige = pastvina, či ze schweig! (mlč!). – Nejvíce informací o Švejkovi obsahují dvě encyklopedie. První je dvoudílná: M. Hodík: Encyklopedie pro milovníky Švejka s mnoha vyobrazeními (1998, 315 s.) a M. Hodík – P. Landa: Encyklopedie (...) II. Díl pro pokročilé (1999, 366 s.). Druhá: J. Plachetka: Švejkův breviář. Všestranný průvodce románem J. Haška „Osudy dobrého vojáka Švejka“ (2002, 721 s.)

Poprvé dostal Jaroslav Hašek (1883–1923) nápad napsat o Švejkovi v roce 1911, když se vrátil domů v povznesené náladě a načrtl si na lístek: „Pitomec u kumpanie. Dal se sám vyzkoušet, že jest schopen, aby vystupoval jako řádný voják.“ A hned v roce 1912 vydal knihu Dobrý voják Švejk a jiné podivné historky. V první historce Švejk proti Itálii čteme: „Švejk šel na vojnu se srdcem veselým. Jednalo se mu o to, aby užil na vojně nějakou legraci, a podařilo se mu uvést v úzas celou posádku v Tridentu s hlavním velitelem. (...) Přejde inspekte do světnice, usměvavý Švejk sedí na kavalci a zdvořile praví: „Pochválen buď Pán Ježíš Kristus, poslušně hlásím.“ (...) Poněvadž s ním nemohli nic poříditi, udělali z něho sluhu jednorokých dobrovolníků.“ (...) Ale si i zabojoval. V plné zbroji překročil italské hranice, našel mezka s italským kulometem a přišel s ním do Rakouska.

Podruhé se Hašek ke Švejkovi vrátil jako publicista a organizátor čs. legií v Kyjevě, kdy vydal novelu Dobrý voják Švejk v zajetí 1917. Hašek si v ní dělá legraci z vojenské lékařské komise: „Soudní lékaři jsou toho mínění, že obžalovaný Švejk, dávaje různými výkřiky najevo, že chce císaři pánovi sloužit až do roztrhání těla, činil tak z mdlého rozumu, neboť soudní lékaři mají zato, že normálně duševně vyvinutý člověk rád se zbaví toho, aby na vojně sloužil. Láska Švejkova k císaři je abnormální, vyplývající jedině z jeho nízké duševní úrovně.“ Když pak po čtyřech letech vypukla světová válka, dal se Švejk vozit po Praze na invalidním vozíku a vykřikoval „Na Bělehrad, na Bělehrad!“, až ho zatkla policie. Ta změnila jeho prohlášení „Poslušně hlásím, že (...) já mám revma, ale chci sloužit císaři pánu do roztrhání těla“ na: „Švejk při výslechu mezi jiným se vyjádřil, že ačkoliv je jeho tělo stíženo revmatismem, než by sloužil císaři pánu, že ho raději roztrhá.“ A tak proputoval vojenskou trestnicí, psychiatrickou klinikou a blázincem, odkud ho nakamandovali k 91. pěšímu pluku v Českých Budějovicích. Zde se stane pučflekem Čechožrouta fenricha Dauerlinga a způsobí mu dva maléry: s milostným psaníčkem paní Kákonyi a s buldokem ukradeným generálporučíku von Arzovy pro Dauerlinga, za což je Dauerling poslán na frontu. Dauerling vystrašený z válečné vřavy poručí Švejkovi, aby ho střílel do ramene, a poté, aby Švejk utekl k Rusům. Což Švejk rád učiní.

Poznámka: Čerpal jsem z knihy J. Hašek: Švejk před Švejkem. Neznámé osudy dobrého vojáka Švejka (1983, 432 s.).

Plk. v. v. doc. PhDr. Jiří Sedlák, CSc.

BVV
Veletřhy
Brno

Veletřní okénko

Co nabízí výstaviště v listopadu

Kola, loď, karavany a knihy

Tak se dá v krátkosti definovat program 5. mezinárodního sportovního veletrhu SPORT-life, 5. mezinárodní výstavy lodí boat – Brno, 4. mezinárodní výstavy karavanů a obytných automobilů Caravanning Brno a 4. prodejního knižního veletrhu Svět knihy Brno 2006. První tři akce proběhnou od 9. do 12. listopadu, knižní veletrh od 10. do 12. listopadu. Celé výstaviště se v době veletrhů promění v jeden velký sportovní areál a výběr sportů je největší ve střední Evropě. Bylo by obtížné je všechny vyjmenovávat už vzhledem na současné dělení na sporty indoor tedy provozované pod střechou a outdoor pod nebem.

Pozoruhodná je současná statistika a historické srovnání. Dvě třetiny Čechů aktivně sportují. Muži preferují fotbal (30,4 %), hokej (10,7 %), cyklistiku (8,4 %), ženy aerobik (11,9 %), plavání (9,8 %), turistiku (8,9 %), cyklistiku (8,5 %), atletiku (7,7 %). V minulosti byla turistika samozřejmostí. Chodilo se pěšky. Mácha nočním pochodem z Prahy do Litoměřic nebo pěšky až do Itálie přes alpské průsmyky. Pěšky chodily do brněnských továren dělníci až z Dražanské vysočiny. Vstávali na ranní směnu ve 4 hodiny pak pracovali minimálně 10 hodin. Měšťanské vrstvy sportovaly na nářadí v sokolských tělocvičnách a 1. ČSR měla svoje olympioniky a mistry světa nářadovce. Cyklistika získávala popularitu na konci 19. století. Pražští výrobci vysokých kol-kostitřasů bratři Kohoutové hnali svá mohutná těla vypracovaná na nářadí

oděná do pruhovaných triček v závodu Praha-Vídeň a pravidelně vítězili. Aristokracie sportovala přinejmenším jízdou na koni včetně korunovaných hlav. Jan Lucemburský se synem Karlem cestovali denně až 90 km. Soumrak koní nastal na konci 19. století, když se jel závod Vídeň–Berlín mezi koněm a kostitřasem. Jeli ho důstojníci rakousko-uherské a německé armády a zvítězil kostitřas. Na výstavišti budou kostitřasy k vidění jako nostalgická vzpomínka. Vedle nich např. Jaguáři bicyklů kola Marin dosahující půlmilionových částek. Z dalších kvalitních námatkou 4EVER, Dema, Superior, Apache nebo Author sponzor několika závodů. Doprovodný program bude jako obvykle atraktivní včetně semináře potápěčské formule 1 jeskyního potápění. Nejlepší je jít se podívat.

Dr. Vít Pospíšil

Lístky na veletrh

Studenti, uvedené veletrhy můžete navštívit za jednu korunu; jak? Nejpozději 7 dní před zahájením veletrhu (pozdější objednávky nebudou vyřízeny) si musíte u paní Jarmily Klučkové (Kounicova 65, kancelář 112 ve 3. – rektorském – patře), telefonicky na 973 442 732 nebo e-mailem na adresu jarmila.kluckova@unob.cz – což doporučujeme – objednat jmenovitě potřebný počet vstupenek. Nezapomeňte uvést hodnost, učební skupinu a kdo si lístky přijde vyzvednout (jeden vyzvedávající maximálně 10 lístků nebo pro jednu učební skupinu).

Na historickém snímku hlavní vchod do hradu

Z historie nejstarších brněnských kasáren Kasárna na Špilberku a vznik dalších kasáren koncem 18. století

Jednou z dominant města Brna je hrad Špilberk. Jde o raně gotický hrad založený Přemyslem Otakarem II. v první polovině 13. století. Po vymření Lucemburků (1411) se stává významnou vojenskou pevností. Brněnská citadela Špilberk byla opatřena stálou vojenskou posádkou a prodělala v průběhu staletí mnoho opevňovacích úprav, které byly jak fortifikačního, tak kasárenského původu.

Na úpatí směrem k Veselé bráně byl sklad střelného prachu a později dělostřelecký depot (přelom 18. a 19. století). Od pruského obléhání v roce 1742 nebylo město ohroženo válečnými událostmi a proto císař Josef II. rozhodl o využití pevnosti jako vězení pro těžké zločince. Od 1. listopadu 1783 je pevnost svěřena civilnímu soudu a proslula jako jedno z nejtěžších vězení, ve kterém bylo žalářováno mnoho odpůrců tehdejší monarchie. Vězení je zrušeno až císařským rozhodnutím z roku 1855 a do uvolněných prostor se opět vrací vojsko. Armáda používá pevnost jako kasárna, skladiště a také jako vojenskou trestnici.

Na Špilberku jsou nejvíce kasárnovány polní prapory myslivců. V roce 1881 zde byla krátkodobě umístěna doplňovací setnina 4. a

5. praporu polních myslivců společně s brněnskými prapory číslo 17 a 25. Ty zde měly prakticky domovské právo kromě krátkých období v letech 1885-1892 a 1916-1918, kdy byly náhradní setniny dislokovány v Novoměstských kasárnách. Dále byl na Špilberku umístěn v rozmezí let 1892-1903 prapor 8. pěšího pluku arcivévody Karla. Myslivecké prapory č. 17 a 25 jsou na Špilberku až do roku 1920, kdy jsou zrušeny a jejich místo obsazuje 3. prapor pěšího pluku č. 43 československé armády.

V období První republiky je v části hradu zřízeno muzeum čs. legií a italských karbonářů. Kasematy jsou zpřístupněny veřejnosti společně s částí bývalých cel.

Po německé okupaci v roce 1939 je zde krátkodobě od března 1939 do července 1940

vězení Gestapa. Je tady také umístěn jeden prapor pěchoty a německá armáda začíná s rozsáhlou přestavbou objektu a v sálu ze 13. století zřizuje vojenské muzeum. Koncem války byl v kasematech budován protiletdecký kryt. Po válce je zde opět umístěna čs. armáda a obnoveno posádkové vězení sloužící až do roku 1960, kdy je Špilberk předán městu Brnu.

Důležitým mezníkem se pro armádu stal rok 1782, kdy tehdejší císař Josef II. zkonfiskoval církevní majetek. Armáda získává bývalý jezuitský klášter na stejnojmenné ulici, premonstrátský klášter v Zábrdovicích a kartuziánský klášter v Králově Poli, ze kterých buduje kasárna. Další kláštery jako dominikánský na Dominikánském náměstí a františkánský na stejnojmenné ulici jsou proměněny ve výstrojí sklady. Z Františkánského kláštera se později stává dopravní vojenský ústav (Transporthaus), který je zrušený roku 1889. Jen v letech 1885-1895 je zde umístěna jedna setnina 25. polního mysliveckého praporu. Stejný osud potkal i Zemský dům – sídlo moravských stavů na Dominikánském náměstí a kostel sv. Mikuláše na tehdejším Velkém náměstí (dnes nám. Svobody). Pouze kostel Nanebevzetí Panny Marie v areálu jezuitských kasáren je roku 1786 předán vojenské duchovní správě brněnské posádky.

Přesto se armádě nedostávalo dalších budov a roku 1807 zakoupila budovu bývalé přádelny na konci tehdejší Hřbitovní (dnes Kounicova) ulice. V následujících letech je zde zřízen vojenský ústav pro výchovu chlapců. Ten byl v průběhu 19. století přeměněn na dělostřelecká kasárna, která v 80. letech 19. století používá i jízda a počátkem století také pěchota. Později slouží budova jako doplňovací velitelství 8. pěšího pluku. Po napoleonských válkách je na mapě z roku 1815 také zakreslen dělostřelecký depot v místech pozdějších dělostřeleckých kasáren na dnešní Štefánikově ulici. Kromě těchto kasáren byly ještě jedny dělostřelecké zakresleny na mapě z roku 1879 na Vídeňské ulici u tehdejšího starobrněnského hřbitova. Další vojenské objekty vznikají v Brně po roce 1867 a na přelomu 19. a 20. století, kdy armádě již přestávají vyhovovat zastaralé budovy.

Vlastimil Schildberger, ml.

Vyhraje super film na DVD!

Vyluštěnou tajenku zašlete do 16. listopadu 2006.
Písemně na adresu: Univerzita obrany,
Redakce Listů UO, Kounicova 65, 612 00 Brno.
Rovněž ji můžete zaslat e-mailem na adresu:
listy@unob.cz
Dva výherce odměníme českým filmem na DVD.
Výherci z č. 1 jsou Aleš Hála a Tomáš Ševčík.

Šance pro dva čtenáře

	POŘIDIT KOPII	DOVOLIT	SOLMIZ SLABIKA	AGENTURA PRO DOMÁČÍ PÉČI zkr.	ZNIČENÝ ob. expr.		POTLAČIT kniž.	KANIBAL	ČIDLA ZRAKU	S něm.
PRANÍM OČISTIT						TRHLINA DRAVÝ PTÁK sloven.				
2 										
ZNAČKA KŘEMIKU			PŘIVÉST NA SVĚT STÁT V USA							
FILIPÍNSKÁ SOPKA				ZPOLA kniž. JESTLIŽE sloven.					VÝROBCE POTRAVIN	KOSIT TRÁVU
GRAFIT					OBEC V PORTORIKU ZN. SPORT. POTŘEB					
	ASIJSKÝ JELEN OTÁZKA NA MÍSTO					MLÁDĚ SKOTU MUŽSKÝ HLAS				
MATUŠKOVA SKUPINA				ZNAČKA RUBIDIA TELEGR. TEČKA			DRŽ INVEST. KUPONU zkr. PROJEDNÁVAT			
ŘÍMSKY 501			FILMOVÁ HVĚZDA 1					ZN. MILI-AMPÉRU RADOSTNĚ		
ZESTÁTNOVAT odb.										
	OHLAS kniž.	PODNIK V KUŘIMI TICHO				PŘEDLOŽKA SPZ. MĚLNÍK			JMÉNO PSA	ČÁST VOJEN. TVARU
ZÁKOP					SLITINA MĚDI SE ZINKEM STOVKY					
OPAKY DOBRA				NÁŠ TV HLASATEL ZNAČKA INDIA						
OBVIŇOVAT						SVOBODNÝ STATEK				
JMÉNO HEREČKY MANDLOVÉ						TOVÁRNA OHYBAN. NÁBYTKU zkr.				LAJAS

Perličky ze školy. Slušné děti jsou takové, které nepijí, nekouří a neříkají sprostá slova, ...

Od předovky k opakovačce

Jak vyplynulo z předcházejícího dílu tohoto seriálu, první palné zbraně se nabíjely zepředu, tj. od ústí hlavně. Proto se také pro takovou pušku ujal název „předovka“. Do hlavně této pušky se při nabíjení ve svislé poloze nasypal střelný prach, ten se poněkud udusal nabíjákem, pak se do hlavně většinou vložila ucpávka (zátka) a konečně se do vývrtu hlavně nabíjákem zarazila olověná střela tvaru koule.

Uvedený způsob nabíjení se dlouhou dobu neměnil, ale měnil se postupně způsob *zažehnutí prachové náplně*. Nejprve se pro tento účel používal zapálený *doutnák*. Pušky byly opatřeny vzadu zažehovacím kanálkem rozšířeným v pánvičku, do níž se nasypalo trochu černého prachu. Do této pánvičky se pak vložil zapálený doutnák. Pro vlastní přiložení doutnaku se postupně vyvinul jakýsi základ spoušťového mechanismu, v němž se upevněný doutnák do pánvičky vložil stisknutím spouště. Zažehovacím kanálkem prošel plamen do vývrtu hlavně, kde zažehl prachovou náplň. Tento primitivní způsob zažehování byl pak nahrazen *křesadlem* (obr. 1). Podstatou tohoto řešení bylo vykřesání jiskry, která zažehla střelný prach v pánvičce. Po objevení třaskavých látek na počátku 19. století se začaly používat *perkusní zápalky*, které se vkládaly do vstupu k zažehovacímu kanálku a úderem kohoutku ovládaného spoušťovým ústrojím (obr. 2) docházelo k zážehu třaskavé složky, jejíž plamen zažehl prachovou náplň.

Obr. 1

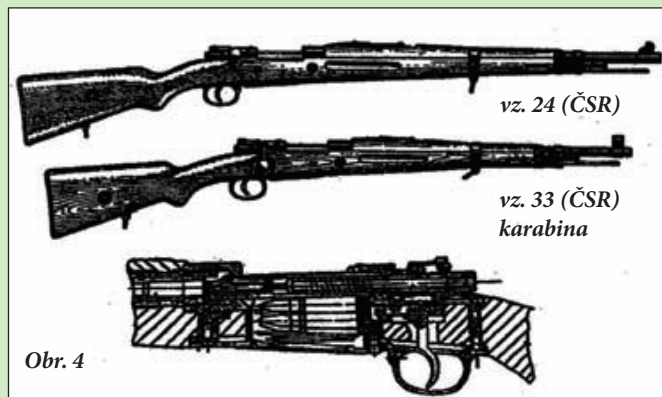
Obr. 2

Vznik perkusních zápalek pak vedl ke vzniku jednotného náboje a kvalitativně nové pušky – *zadovky* – tedy pušky nabíjené jednotným nábojem zezadu. Oproti předovkám byla hlaveň vzadu uzavírána a uzamykána závěrem

různého provedení. Toto uspořádání umožnilo výrazné zkrácení doby nabíjení a tedy zvýšení rychlosti střelby.

V ý z n a m n o u zbraní tohoto druhu byla *pruská jehlovka* (obr. 3a) – první zadovka použitá pro vojenské účely. Její náboj je na obr. 3b. Střela tohoto náboje měla vejčitý tvar a za ní byla papírová zátka pro vedení střely ve vývrtu hlavně. Na druhém konci byl v zátce důlek pro umístění zápalky. Náboj byl zavínut do papírového obalu vyztuženého na dně kartónovou miskou. Před střelou byl náboj uzavřen zakroucením obalu. Prachová náplň byla umístěna v prostoru mezi zátkou a kartónovým kalíškem. Obr. 3a a schéma na obr. 3c ukazuje, že závěr pruské jehlovky, který měl válcový tvar, připomínal závěry použité později v opakovačkách. Závěr se ovládal rukojetí s kulovým zakončením. Při tažení vzad se nábojová komora otevřela pro vložení náboje, přesunutím vpřed došlo k uzavření nábojové komory a pootočením rukojetí se závěr uzamkl. Po stisknutí spouště přední část úderníku – *ve tvaru dlouhé jehly* – (odtud název „jehlovka“) propíchla dno papírového náboje, prošla prachovou náplní a nápichem iniciovala perkusní zápalku umístěnou v zátce (obr. 3c). Tato puška, která byla do pruské armády zavedena v roce 1840, výrazně přispěla k vítězství Pruska nad Rakouskem ve válce v roce 1861. Příčinou byla vyšší rychlost střelby těchto pušek ve srovnání s předovkami, které mělo ve své výzbroji Rakousko.

Lze říci, že tato skutečnost byla definitivní tečkou za používáním předovek v armádách. Objevila se pak řada různých

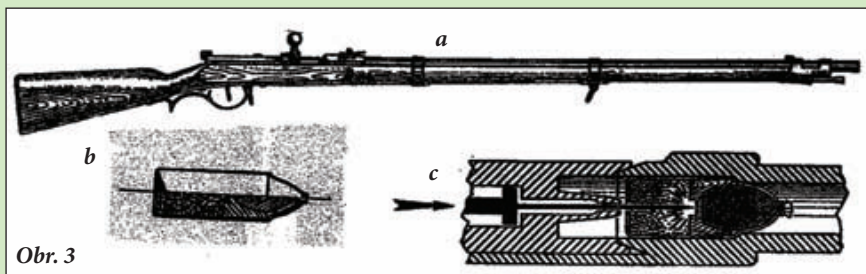
Obr. 4

konstrukcí zadovek, ale podstata řešení závěru pruské jehlovky nakonec zvítězila zaváděním pušek s válcovým posuvným závěrem, který se pak uplatnil v dalším zdokonalení pušky – *ve vzniku opakovačky*.

Opakovací puška (zkráceně opakovačka) vlastně vznikla doplněním zadovky zásobníkem pro několik nábojů (příklady viz obr. 4). Pružina v tomto zásobníku posouvala náboje do polohy, z níž mohly být náboje válcovým závěrem (při jeho pohybu vpřed) zasunuty do nábojové komory. To samozřejmě již nebyly náboje papírové, ale náboje s kovovou nábojnicí a zápalkou umístěnou ve dnu nábojnice. Oproti zadovkám toto uspořádání zkrátilo čas potřebný po výstřelu k vytažení nábojnice a zasunutí dalšího náboje do hlavně. Tím došlo pochopitelně k dalšímu zvýšení rychlosti střelby pušek. U zbraní střílejících jednotlivými ranami – tedy u opakovaček – to bylo maximum. Tyto zbraně byly hlavní výzbrojí pěšáka až do období po 2. světové válce.

Snaha o další zvyšování rychlosti střelby palných zbraní vedla ke vzniku zbraní umožňujících vystřelit několik ran za sebou – v dávce. O tom v dalším pokračování tohoto seriálu.

Prof. Ing. Lubomír POPELÍNSKÝ, DrSc.

Obr. 3